

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katal. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Ne zaprte reklamacije so poštnine proste.

Današnja številka obsega 8 strani.

Na Balkanu.

Sestanek odposlancev vseh balkanskih držav v Nišu je bil sklican pod pretvezo, da se dogovori in sklene za armade začasno premirje, potem pa takoj začne v Bukareštu pogajanje o miru. Pri tem pogajanju bo najtežja točka določitev prihodnjih mej. Toda Grška sploh ni hotela nobenega odposlanca odposlati v Niš, vrhu tega je naznanila srbskim odposlancem, da na noben način ne privoli v začasno premirje, ampak bo svoje vojaštvo odpoklicala še-le, ko bo mir za stalno sklenjen. Tudi srbsko odposlanstvo se je, kakor se razglašajo, pod vplivom bojaželjnih generalov priklonilo grškemu stališču in tako je bil sestanek v Nišu brez uspeha. Gotovo je bilo vse to med Grki in Srbi že v naprej dogovorjeno. Namen je, vojsko zavleči, da se Bolgarijo še bolj oslabi in poniža. Bolgarski odposlanci so prišli sicer na srbsko-grško povabilo v Niš, toda opravili niso nič, ker Grki in Srbi niso hoteli. Bojni stranki v Grški in Srbiji delata venomer na to, da se pogajanja tako dolgo zavlačujejo, dokler se grški in srbski armadi ne posreži priti v Sofijo. Ker se v Nišu ni moglo doseči vojno premirje, se je sklenilo, da se takoj skliče nov sestanek v Bukarešt, na katerem se bo sklepalo o vseh mirovnihih vprašanjih. Bolgari so prosili, da bi se sklenilo v Nišu vsaj 3dnevno premirje. Rumuni so bili zadovoljni s tem, toda bratje Srbi in Grki jim tudi tega niso dovolili.

Srbi in Grki imajo očitno namen, Bolgarijo razbiti in si jo razdeliti, ali vsaj kolikor mogoče oslabiliti.

Rumunija, ki jo Avstro-Ogrska ter Rusija pa so si edine v tem, da bi za razmere na Balkanu ne bilo dobro, ako bi se Bolgarija razbila. Zato postopajo precej skupno ter podpirajo slabotno Bolgarijo.

Turčijo nameravajo ugnati velesile, in če to ne bi šlo, Rusija sama. Poslala bi svoje čete v maloazijsko turško pokrajino Armenijo ter jo zasedla za toliko časa, dokler bi se Turčija nasproti Bolgariji ne spametovala.

Na bojiščih.

Bolgari se na bojiščih okrog Krive Palanke, Kustendila in Caribroda čvrsto ustavljajo srbski premoči. Dne 23. julija so združene srbsko-črnogorske čete napadle pri Vlasini ob bolgarsko-makedonski meji z veliko silo bolgarske čete. Napad je bil srečno odbit. — Bolgari so imeli izborne postojanke in so prizadajali Srbom in Črnogorcem velike izgube. V obsegu 8000 korakov je po bitki ležalo 1700 mrtvih, med njimi 8 častnikov. — Na severnem bojišču pri Zaječarju pa so Srbi prodrli že na bolgarska tla ter so razveljeli bolgarsko mesto Belogradčik in več drugih mest in trgov v tamošnjem okrožju. Srbi so se po zavzetju Belogradčika navalili na bolgarsko trdnjavo Vidin ob Donavi (v severo-zahodnem kotu Bolgarije). Dne 24. julija so začele srbske čete oblegati trdnjavo. Srbski poveljnik je pozval poveljnika trdnjave, naj se uda, sicer bodo začeli Srbi Vidin obstreljevati. Obleganje trdnjave je zelo otežkočeno, ker je ozemlje okrog Vidina zelo močvirno. Srbskim četam je onemogočeno, se zavarovati z okopi, ker se vsaka jama takoj napolni z vodo. Nekateri vesti poročajo, da je zajeta tudi cela severna (Kutičeva) armada in da je vjet celo general Kutinčev sam. Skoro gotovo pa ta vest ni resnična, ker so listi poročali, da so se Kutinčeve čete že umaknile na jug proti Sofiji. Na južnem bojišču se Bolgari še vedno umikajo pred grško premočjo. Dne 24. julija so grške čete napadle mesto Kresna. Bolgari so se le malo upirali ter so se umaknili iz mesta. Podrli so za seboj vse mostove. Grško prodiranje je od Kresne naprej zelo otežkočeno, ker so Bolgari zasedli in utrdili vse važnejše prelaze severo-makedonske gorovja. Dne 25. julija so zasedli Grki brez boja mesto Dedeagač ob Egejskem morju. — Rumunska armada se od 22. julija naprej ne pomiče več dalje v Bolgarijo. Rumunska vlada je namreč naročila armadnemu poveljniku, naj ostanejo rumunske čete v zasedenih postojankah in naj ne prodirajo dalje proti Sofiji.

Turki prodrli že v Bolgarijo.

Turške čete, ki so dozdej mirovale pri Čataldži, so zavzele Odrin. S slovite Selimove mošeje, na katero so Bolgari namestili križ, znamenje krščanstva, so Turki križ zopet sneli in ga nadomestili s polumes-

cem. Ko se je z mošeje zopet zasljal klic: „Alah il Alah“, so turški vojaki veselja jokali in vriskali. Zmage pijana turška armada se vali preko Odrina in Lozengrada, moreč in požigajoč, proti stari bolgarski zemlji. Turške čete so prodrle že do Jambolija, Kara Bunarja in Ajlija v Stari Bolgariji in hočejo prodirati še dalje proti Plovdivu. Pravi vodja te mladoturške armade je znani mladoturek Enver-beg, kateri se je baje pri bradi Mohamedovi zaklel, da hoče zopet vrniti Turčiji odvzete pokrajine in priboriti turškemu meču zopet staro veljavo. Bolgari so v teh pokrajinah preslabi, da bi se ustavljali divjim Turčinom. Grozovitosti, katere uganjajo Turki na svojem pohodu, presegajo vse meje. Krvavo je nebo v stari Bolgariji in Traciji od gorečih bolgarskih vasi! Turek, ki se hoče maščevati nad udarci, katere je dobil lansko leto od bolgarske armade, plenil, požiga, mori vse, kar mu pride pod roko. Ubogi bolgarski kristjani beže v divjem obupu v osrednjo Bolgarijo. Vsak Bolgar, ki se ne umakne Turkom, je posekan kot živina. Divji Turčin trpinči, davi in mori starčke, žene in otroke. Čuditi se jel da evropske države pripustijo, da sme neverni Turčin tako nečloveško ravnati z ubogimi bolgarskimi kristjani!

Novejša poročila sicer pravijo, da je naročila turška vlada svoji armadi, da ne sme prekorati stare bolgarske meje, a kaj se zmeni Enver-beg za povelje iz Carigrada! On hoče postati slaven, zato pa mori in požiga naprej.

Kako divji so Turki, priča sledeče: Bolgarski okrajni glavar v mestu Rodosto je sam ponudil Turkom predajo mesta. Turki so pa predajo odklonili, češ, mi nismo prišli, da bi mesto mirno zasedli, temveč, da ga z bojem zavzamemo. Nato so turške čete vdrle v mesto in pomorile 6 stražnikov ter nad 700 kristjanov.

Mirovna pogajanja.

Grška ni hotela imenovati svojih zastopnikov za pogajanja v Nišu, kjer bi se naj sklenilo začasno premirje. Srbija in Grška pa nista hotela skleniti premirja, dokler Bolgarija ne ugodí vsem srbsko-grškim mirovnim zahtevam. Bolgarski zastopniki pa tudi niso imeli od svoje vlade dovolj obširnih navodil za sklepanje premirja. Radi tega se je med vojskujočimi državami dosegel končni sporazum za to, da se vsa pogajanja o premirju, končnem miru in vseh spornih točkah vrše v Bukareštu, glavnem mestu Rumunije, kamor so že poslale vse vojskujoče zaveze, razun Turčije, svoje zastopnike. Bolgarijo zastopajo: finančni minister Tončev, načelnik generalnega štaba, general Fičev, bivši podpredsednik sobranja (drž. zbora), Ivančev, pisatelj Račev, podpolkovnik Stančev in dva tajnika. — Srbija je poslala v Bukarešt: ministrskega predsednika Pašiča, bivšega poslanika v Sofiji, Spaljčkoviča, poslanika v Bukareštu, Rističa, polkovnika generalnega štaba, Smilianovca in Kalafatoviča ter 2 ministerialna tajnika. — Grško zastopata ministrski predsednik Venizelos in bivši minister Panas. — Črno goro pa zastopata ministrski predsednik Vukotič in general Martinovič. — Rumunijo pa bo zastopalo pri mirovnihih pogajanjih več ministrov. Pogajanja so se pričela včeraj, v sredo, dne 30. julija. Med tem, ko se bolgarski državniki v Bukareštu posvetujejo o miru, pa trajajo sovražnosti na bojiščih naprej. Srbi in Grki namreč niso hoteli ugoditi bolgarski želji, da bi se za časa pogajanj sklenilo začasno premirje. S tem hočejo prisiliti Bolgarijo, da bo pri pogajanjih bolj odjenljiva. Najbolj nestrpna in Bolgariji sovražna je Grška, katera bo baje stavila Bolgariji tudi najbolj prešerne in predrzne pogoje. Ako je verjeti poročilom nekaterih listov, stavijo Srbi Bolgariji sledeče mirovne pogoje: 1. Srbiji se prepusti vse ozemlje, katero je srbska armada v drugič zasedla; 2. sprememba stare srbsko-bolgarske meje, ker je vsled iste prišlo večkrat do prepиров; 3. Bolgarija plača Srbiji vojno odškodnino; 4. pogajanja glede znamenite meje se naj vrše v Nišu. — Rumunija zahteva od Bolgarije popoln odstop Dobruče in narodno varstvo Rumunov v Bolgariji. Rumunija hoče soddločevati tudi pri delitvi v prvi vojski Turkom odvzetega ozemlja. Poleg tega pa še zahteva Rumunija, da Bolgari ne smejo utrditi nove bolgarsko-rumunske meje, doseданje trdnjave Ruščuk in Šumlo pa morajo podreti.

Kdo je kriv?

Vsako se izprašuje, kako je mogla Bolgarija tako neprevidno in nepremišljeno ravnati pred seda-

njo vojsko, da se ni prej pobotala z Rumunijo in Turčijo ali sploh prostovoljno privolila v srbsko-grške zahteve, v koje mora sedaj privoliti pod zelo žalostnimi in poniževalnimi razmerami.

Bolgarski list „Rječ“ piše o tem: Ali nam je bilo potrebno, da smo zagazili v ta mučen položaj, v katerem se nahajamo. Želja po miru je bila med nami tako velika in hrepenenje vojakov po domačem kraju je moralo ganiti vsako človeško srce. Toda vkljub temu smo poslušali na vsak migljaj iz Petrograda ter vsemu verjeli. In pozneje, ko je postalo sporazumljenje med Rumunijo tako nujno, rekli so nam bolgarski Rusi in Rusi iz Petrograda: „O, le mirno kri ohranite! Nič se ne bo zgodilo! Dva ruska armadna kora na rumunski meji bosta Rumune streznila...“ Mi Bolgari vprašamo sedaj: Kje sta ona dva ruska armadna kora? Še pred 3 meseci smo pisali na tem mestu, da nas bo vsak zamujen dan strašno veliko stal in da bo pozneje prepozno, spoznavati, da je bila velika napaka, ako se ni iskalo sporazumljenja z Rumunijo, Rumunija bi bila pripravljena, za hrbtno Srbije postaviti 2 armadna kora in Srbija bi bila mirna. Toda Petrograd je hotel drugače, hotel je ustvariti močno Srbijo in močno Bolgarijo oslabiliti, katere dolgo časa tudi v Odrin ni pustil. — Tako sodijo v Bolgariji o politiki dr. Daneva, ki je bil slepo orodje v rokah ruskih politikov ter tiral svojo domovino v pogubo. Kako je Turke namenoma dražil, sledi iz dejstva, da ni odgovarjal na nobeno sporočilo turške vlade, kar bi bil moral vsaj že iz uljudnosti storiti.

Zalostna korajža Rumunije.

Rumuni trobijo v svet, kako junaško in vstrajno so prodirale rumunske čete v Bolgarijo. Kakšno je to junaštvo, si lahko predstavimo, če pomislimo, da Rumuni niti strela niso sprožili, ko so zasedli bolgarska tla. Ko so začeli Turki požigati in moriti po novi in stari Bolgariji, se je od več strani poročalo, da bodo najbrž Rumuni s svojo armado napravili konec turškim grozodejstvom ter bodo pognali Turke s stare Bolgarije in Odrina čez mejno črto Midia—Enos. Rumuni pa so takoj skrili svoje „junaštvo“ in so razglasili v svet, da nimajo vzroka in namena, boriti se s Turčijo. Tako je junaštvo neslovanske Rumunije. Proti krščanskim Bolgarom pošilja na stotisoče vojakov, a nad nevernega Turčina si ne upa!

Kolera.

Na bojiščih se pojavlja tudi neljubi nost — kolera. Kakor poročajo listi, je nastopila na Balkanu huda vročina, katera močno upliva na razširjenje kužnih bolezni. Srbsko uradno poročilo pravi, da je dozdej okrog 400 srbskih vojakov obolelo na kolero. Avstroje že 151 umrlo. Celo v Belgradu, torej ob meji naše države, je obolelo 118 oseb na kolero. Avstro-ogrška ogrska vlada je odredila stroge varnostne odredbe, da se ne zanese ta kuga v našo državo. Sicer pa, kakor poročajo listi, se je na Ogrskem že na več krajih pojavila kolera. — V Solunu, Seresu, Carigradu, Odrinu, Sofiji in drugih balkanskih mestih je obolelo mnogo oseb na kolero. V Solunu jih je za to kugo že umrlo do 26. julija 45. Mnogo mrtvih trupel gnije na bojiščih, v potokih in blizu studencev. Ljudje, ki pijejo to vodo, so v veliki nevarnosti, da se okužijo.

Politični ogled.

— Prestolonaslednik Franc Ferdinand bo letos sam osebno vodil cesarske manevre, ki se bodo vršili od 15. do 17. septembra na južnem Češkem.

— Štajerski deželni zbor. Graški list „Tagespost“ poroča: „Ministrski predsednik grof Stürgkh se je z ozirom na velike vremenske nesreče, ki so zadnji čas zadele Štajersko, posebno pa glavno mesto, odločil, da bo še meseca avgusta zadnjikrat poskusil, sklicati deželni zbor in ga napraviti delazmožnega. Če se ta poskus izjalovi, bo deželni zbor takoj razpuščen in se bo vse potrebno pripravilo za nove volitve, katere bi se meseca septembra razpisale in se novembra in decembra izvršile.“ Slišali smo nekaj pregovor, da se nobena juha ne je tako vroča, kakor se skuha.

— Volitve na Goriškem. V četrtek, dne 24. julija, je volila skupina kmečkih občin. Tudi tukaj, kakor prej v splošni skupini, se ni vršil volilni boj toliko med S. L. S. in liberalci, ampak glavni boj je